

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року**

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнєшук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника ввійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
© Університет Ушинського, 2025

МЕХАНІЗМИ САМОРОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ

Ярослава Олійник, Україна

Саморозвиток є однією з ключових характеристик сучасного менеджера освіти, оскільки здатність до безперервного вдосконалення визначає ефективність управління, конкурентність керівника та якість освітніх змін. У сучасних умовах динамічності освітнього середовища, реформування галузі та підвищення вимог до професійної компетентності управлінців питання механізмів саморозвитку набуває особливого значення. На думку І. Пивоварчик, система саморозвитку менеджера освіти є невід'ємною складовою його управлінської кар'єри, оскільки дозволяє адаптуватися до нових управлінських викликів і забезпечує внутрішню готовність до професійного росту [1, с. 103].

Одним із провідних механізмів саморозвитку є рефлексивна діяльність, яка дає змогу критично оцінювати власні управлінські дії, ухвалені рішення та результативність освітнього процесу. Як стверджує І. Пивоварчик, рефлексія виконує функцію внутрішнього контролю за професійним становленням та спрямовує менеджера на конструктивне вдосконалення компетентностей [2, с. 140]. У системі управління освітою рефлексія виявляється через регулярний аналіз управлінських ситуацій, оцінювання взаємодії з педагогічним колективом, визначення власних бар'єрів успішності та пошук шляхів їх подолання. Саме завдяки рефлексивній практиці менеджер формує здатність до усвідомленого професійного зростання.

Другим важливим механізмом є постановка цілей й індивідуальне планування професійного розвитку. Здатність менеджера вибудовувати власну траєкторію розвитку значною мірою залежить від його стратегічного мислення та розуміння управлінських пріоритетів. І. Пивоварчик виокремлює планування саморозвитку як системний процес, який передбачає діагностику власних компетентностей, визначення прогалин і прогнозування індивідуальних освітніх потреб [2, с. 147]. Планування забезпечує логічність і доцільність діяльності менеджера, сприяє формуванню довгострокових кар'єрних стратегій та узгодженню особистих професійних цілей з потребами освітнього закладу.

Важливим механізмом виступає також мотиваційна сфера особистості менеджера освіти. Як зазначають Н. Черненко та М. Ручкіна, мотивація є базовим внутрішнім чинником, що визначає інтенсивність і сталість саморозвитку [4, с. 160]. Дослідниці підкреслюють, що внутрішня мотивація переважає над зовнішніми стимулами, оскільки базується на особистісній потребі в професійному самовдосконаленні, бажанні розширювати управлінські компетентності та досягати кращих результатів у роботі. Разом із тим на шляху саморозвитку менеджери стикаються із бар'єрами: обмеженістю часу, емоційним виснаженням, бюрократичними труднощами та низькою підтримкою з боку організаційного середовища. Подолання цих перешкод є важливою умовою підтримання сталого професійного розвитку.

До механізмів саморозвитку відносять і самонавчання, тобто систематичне опанування нових знань та технологій. У сучасній освіті менеджер має бути добре обізнаний з інноваційними управлінськими моделями, цифровими інструментами, методами педагогічного менеджменту та сучасними тенденціями організації освітнього процесу. На думку О. Сакалюк і В. Чжипена, самонавчання формує у менеджера здатність оперативно реагувати на зміни та впроваджувати інновації в діяльність закладу освіти [3, с. 37]. З огляду на це сучасний менеджер повинен використовувати онлайн-курси, фахову літературу, участь у тренінгах та професійних спільнотах як інструменти підтримання актуальності власних компетентностей.

Окремої уваги заслуговує розвиток комунікативної компетентності як механізм професійного самовдосконалення. Менеджер освіти працює у складному соціальному середовищі, де якість управління безпосередньо залежить від ефективності спілкування, здатності делегувати повноваження, вирішувати конфлікти та формувати команду. О. Шолох підкреслює, що сучасні управлінські процеси потребують від менеджера інтеграції професійних знань і комунікативних навичок, що у комплексі формує компетентного лідера освітнього закладу [5, с. 19]. Таким чином, розвиток міжособистісних навичок – активного слухання, аргументації, фасилітації, є важливою складовою саморозвитку.

Саморегуляція також виступає механізмом, що забезпечує стабільність професійного функціонування менеджера. Йдеться про здатність контролювати емоційний стан, керувати стресовими ситуаціями та підтримувати оптимальний рівень працездатності. У сфері освіти управлінська діяльність характеризується високим рівнем відповідальності та постійними змінами, що потребує від менеджера зрілості, психологічної стійкості та навичок емоційного менеджменту. На думку І. Пивоварчик, психологічна саморегуляція дозволяє менеджеру уникати професійного вигорання та підтримувати продуктивність навіть за умов інтенсивних навантажень [1, с. 107].

Значну роль у механізмах саморозвитку відіграє участь у професійних спільнотах і мережевій взаємодії. Обмін досвідом, консультації, супервізії та взаємне навчання створюють середовище, сприятливе для системного професійного зростання. Сьогодні менеджер освіти має можливість долучатися до онлайн-спільнот, професійних об'єднань, асоціацій керівників освіти, що дає змогу постійно оновлювати управлінські практики. Як підкреслює О. Шолох, мережеві форми взаємодії сприяють інтеграції управлінських знань і підвищенню ефективності освітнього менеджменту [5, с. 20].

Сучасний менеджер освіти застосовує також механізми творчого самовираження та управлінської інноваційності. Це включає здатність генерувати нові ідеї, розробляти нестандартні моделі освітньої діяльності, впроваджувати інноваційні управлінські рішення. Інноваційність потребує не лише знань, а й відкритості до змін, гнучкості мислення та готовності брати на себе відповідальність за нововведення. Дослідники О. Сакалюк та В. Чжипен підкреслюють, що управлінська креативність безпосередньо пов'язана із

саморозвитком, оскільки базується на внутрішній потребі вдосконалювати освітній процес і підвищувати якість управління [3, с. 38].

Узагальнюючи, механізми саморозвитку сучасного менеджера освіти охоплюють рефлексію, постановку власних цілей, самонавчання, мотиваційне забезпечення, саморегуляцію, розвиток комунікативності, мережеву взаємодію та інноваційну активність. Комплексне застосування цих механізмів формує професійно зрілого управлінця, здатного ефективно реагувати на виклики, забезпечувати розвиток освітнього закладу та створювати умови для якісних освітніх змін. Саме системність саморозвитку дає можливість менеджеру освіти не просто виконувати управлінські функції, а й розвиватися як лідер, стратег і носій інноваційного мислення.

Література

1. Пивоварчик І. М. Особливості системи саморозвитку як складової управлінської кар'єри менеджерів освіти (на прикладі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»). *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 4. С. 101-111. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.4.15>

2. Пивоварчик І. Теоретичні засади планування саморозвитку як складової управлінської кар'єри менеджерів освіти. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2022. № 24(121). С. 136-152. DOI: [10.51582/interconf.19-20.08.2022.014](https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.08.2022.014)

3. Сакалюк О., Чжипен В. Саморозвиток особистості менеджера освіти. *Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи*: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 21-22 листоп. 2024 р.). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. С. 36-38.

4. Черненко Н. М., Ручкіна М. Н. Професійний розвиток менеджерів освіти: мотивація та бар'єри. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2025. №1 (150). С. 159-164.

5. Шолох О. А. Розвиток професійної компетентності менеджера освіти та ефективне управління освітнім закладом: взаємоінтеграційні процеси. *Сучасні досягнення в науці та освіті*: зб. праць XX Міжнар. наук. конф., 18-25 вересня 2025 р., м. Нетанія (Ізраїль). Хмельницький: ХНУ, 2025. С. 16-21.

ВЗАЄМОДІЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ: РІВНОПРАВНІ ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ ПРИ ЗБЕРЕЖЕННІ ІЄРАРХІЇ РОЛЕЙ

Польова Тетяна, Україна

Тривалий онлайн-формат навчання в Україні трансформував освітній простір. Одним із ключових аспектів трансформації є переосмислення взаємодії між викладачем та студентом. Фокус зміщується на партнерські відносини, які, проте, мають зберігати ієрархію ролей, притаманну академічному середовищу.

ЗМІСТ

Секція 1	
АВКСЕНТЬЄВА Галина <i>Організація освітнього процесу в умовах змішаного навчання</i>	3
КРОЇТОРУ Людмила <i>Механізми удосконалення управлінської діяльності менеджерів в умовах сучасних викликів</i>	5
КУШНІРЕНКО Тетяна <i>Середовищний підхід в управлінні закладом освіти</i>	7
МУНТЯН Тетяна <i>Моделювання виховної роботи сучасного закладу загальної середньої освіти</i>	9
ОЛІЙНИК Ярослава <i>Механізми саморозвитку сучасного менеджера освіти</i>	11
ПОЛЬОВА Тетяна <i>Взаємодія у сучасній вищій освіті: рівноправні партнерські відносини при збереженні ієрархії ролей</i>	13
ХУАН Хуей <i>Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні закладом освіти</i>	17
ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія <i>Інноваційні підходи до підготовки майбутніх управлінців індустрії туризму та гостинності в умовах цифрової трансформації освіти</i>	19
ЧЕНЬ Гуйцзянь <i>Управління закладом освіти на засадах сучасних технологій</i>	22
Секція 2	
АСТАХОВА Катерина <i>Кадровий потенціал університетського сектору освіти України: ключові виклики та тренди</i>	25
ВАСИЛЬЄВА Олександра <i>Безпека закладів освіти – одна із головних вимог сьогодення</i>	27
ДОЛЖЕНКОВ Олег <i>Внутрішній контроль та кризова стійкість університету: практичні аспекти</i>	30
КЕЛІЧАВА Марина <i>Маркетингова стратегія як механізм розвитку позашкільного закладу освіти</i>	33
КОВАЛЬСЬКИЙ Станіслав <i>Виклики та ризики змішаного навчання в умовах сучасної України</i>	35
КОФІЖИУ Ганна <i>Розвиток партнерської взаємодії закладу загальної середньої освіти з батьками в умовах трансформації освіти</i>	37
САКАЛЮК Оксана, КОПИЛЮК Вікторія <i>Цифровізація управління закладом освіти: можливості, виклики та перспективи розвитку</i>	39
ЧЕРНЕНКО Наталія, СЮЙ Цзячен <i>Організаційно-психологічні умови професійної самореалізації педагогів в умовах трансформацій сучасної освіти</i>	42